

cene, ki je ustanovljena posameznemu vezku in na zavitku tiskana. Narodnim društvom, katera provajajo gledališke igre, je priporočati, da si od vsake igre, ki jo hoté igrati, omislijo celo garnituro, t. j. toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanju; cele tiskane igre nčeti se igralcem mnogo bolje ustrezajo, kakor same izpisane naloge, vrhu tega pa so še cenejše.

Iz Gorice pri Dobrni. (Pritožba rokodelca.) Huda zima prizadajala nam je veliko težav. Krompir, repa, korenje itd., tega nam je pomrznila polovica; celó vino po kletah je „kipelo“ vsled mraza. Kakor se pa na svetn vse menja, tako je vbogi kmetič z imenitnim gospodom vred včakal prijetnejše dobe — spomladi, kar si je pač menda že vsakdo voščil to pa ne le zavoljo samo toplejšega vremena, ampak tudi glede denarnih zadev. Vinogradnik in poljedelec sta res na delo privabila dninarja; ta je prišel in se trudil jeden dan, dva, cel teden in še po več časa. Koliko si je pa prislužil, o tem mu je že zdavnej zaračunal nev-krotljivi želoдец, ki od človeka zahteva največje število denarja. Nič bolje ne godi se rokodelcem. Tudi ta mora pomagati kmetu. Kaj pa gostokrat dobi za svojo pomoč? Kjer nič ni, ne moreš nič vzeti. Pred desetletjem, če je obrtnik prodal poizvod svojega dela, dobil je gotovo plačilo in se mu je godilo precej dobro. Kako pa danes? Rokodelec napravi kako reč, ki ga stane n. pr. 5 fl. Bili so časi, ko je za njo dobil 8—10 fl. Ako to sedaj proda, — sreča njegova, če nima zgube; ubog rokodelec ne more tekmovati z bogatim fabrikantom. Kako pa dobiti zaslužek? Kmet je delo naročil, ko še v roki ni imel denarja; delo je opravljeno, a delavec mora na plačilo čakati z upanjem, da bo vsaj enkrat prišel dotični trenotek. Gospodar potrebuje znovič opravila pri svojej hiši ter najme drugega delavca, saj jih je na izbiri; onega, kteremu je dolžen, ne upa ali noče več klicati. Z novim rokodelcem napravi račun, ki je podoben prvemu. Ker pa brez obrtnikov obstati ne more, pa da bo jih v drugič zamogel dobiti, za to se poda k sosedom iskat denarne pomoči. Dogovorjeni dan za povračilo je napočil, toda — dolžnika ni. „Ko nimam denarja, pa tudi posojevalcu ne dam, ne vrnem“. Po takem izgovoru se prerado prigodi, da je po tem takih „prijeteljev“ prva pot do gosposke, da se pravica tam poišče in iztirja, včasih še le po dolgem pravdanju.

Človek z majhnim dolgom posebno dan današnji lahko pride ob vse svoje premoženje. Pa kdo je temu kriv? Prav tisti, ki tako samosvojno govori namesto da bi šel malo poprosit za potrpljenje ter tako nepriličnih zadreg rešil sebe, dobrotnika pa obvaroval nepotrebnih potov in skrbi. To nas žali Bog uči skušnja. Ali menda bo obrtnikom po deželi dajala zaslužka mestna gospoda? Namesto odgovora le kar prst črez ustnice! Ravno ta s kmetskimi žulji zasluženi denar spravlja v ptuje kraje, ga daja v roke ptujcem. Bi li se totemu

pogubnemu stanju dalo v okom priti? Združene zastopnosti in medsebojne pravice je treba. Če nam ljubi Bog ne bode pomagal, bo vse šlo rakovo pot. Za pripravljauje živeža potrebni krajecar še bo se nas bolje bal, ako bomo ga doktorjem in mestnim krčmarjem nosili od kmetov, kakor vrabec zrno iz prosišča. To od jedne strani. Ker pa kmet mora preživiti vse ljudi, gospoda v pisarnici kakor berača ob cesti, to je neobhodno potrebno in že skrajni čas, da se za poljedelca poišče pot do boljšega stanja, da ne bode moral le plačevati a pomanjkanje trpeti on in njegovi pomočniki, delavci, obrtniki. To od druge strani. Kmet je podlaga družbinskemu življenju, je steber deželi in državi; če bo se njemu dobro godilo, bodo tudi drugi lahko dihal. Bog daj, da bi še za družbinskim mrazom kmalu prikazali se spomlad ljudskega blagostanja!

A. Preložnik, mizar.

Iz Središča. (Tukajšnji nadučitelj), g. St. K. bil je lanskega leta tožen in preko $\frac{1}{2}$ leta v preiskavi in torej ni smel v šolo. Pred 1 mesecem bil je g. nadučitelj nekriv spoznan, in vsi farani, ki imajo otroke za šola, bili so tega zelo veseli misleč, da bo od sedaj šola zopet v takem redu, v kakoršnem je bila prejšnja leta, ali pre-naglo veselje nas je ukanilo; g. nadučitelj nesme še sedaj v šolo in močno se govori, da ga bo sl. c. k. deželni šolski svet na zahtevanje okrajnega nad-zornika premestil. Ta slučaj bi res hudo zadel ne le g. nadučitelja samega, temveč tudi nas. G. nadučitelj ima namreč v občini Obrežje, kder je tudi odbornik, katero čast in zaupanje mu je občinstvo že pri večih volitvah izkazalo, precej obširno posestvo. Ako ga utegne sl. c. k. deželni šolski svet kam daleč premestiti, kako bo potem mogel ondi gospodariti? Da to, ako bo naš vrlj g. nadučitelj prestavljen, tudi nas hudo zadene, je živa istina. On je namreč dober učitelj, blaga duša, ki ima vse lastnostni pridobiti do sebe ljubezen jemu v odgojo izročenih otrok. Že marsikateri njegovih učencev je prišedši na gimnazijo v Varazdin ondi za sprejem v prvi gimnazijalni razred skušnjo izvrstno prebil, postal dober dijak. Če bo g. K. prestavljen, zgubi cerkva spretnega organista, kojega utegnemo potem precej časa pogrešati. Zato želimo, da bi ostal pri nas še dalje kot učitelj in organist.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V državnem zboru raz-sajala je celi teden huda borba o proračunu za l. 1880 in o slabem finančnem stanju. Nemški usta-vaki so silno veliko prazne slame zmlatili, da bi dokazali, kako da so oni popolnem nedolžni. Zastonj bil je ves trud. Naši poslanci in pa mini-ster Kriegsau in grof Taaffe so jih krepko zavračali. Veliko so tudi upijali, da je „nemštvo v nevarnosti.“ Nekateri so uže Bismarka precej debelo na pomoč klicali ter vse porabili v to, da bi ministra Taaffeja podrli. Toda videti je, da

jim je divje rohnenje več škodilo, nego koristilo. Taaffe je v svojem govoru hudo dregnil ministra Stremajerja, katerega je nemški poslanec Russ hotel nekoliko oprati, bržčas pa ravno s tem še le počrnil. Sedaj imamo več upanja, da se znebimo Stremajerja popolnem. Zato nas je močno iznenadilo, da je naših poslancev (zlasti Tirolcev in Poljakov) nalašč toliko zunaj zbornice ostalo, da so nemški ustavaki grofu Taaffeju z 154 proti 152 glasom mogli zavreči dovoljenje denarjev, ki se vsakemu ministru predsednika na poljubno razpolaganje daje (Dispositionsfond). Zbornica gosposka je še preveč liberalna; od poslancev sklenjeno odpravo posilnega legaliziranja hoče zavreči in tako z ministrom Stremajerjem potegniti. — Pred cesarjem bil je ministerski svet, kder se je posvetovalo o polajšanji vojaške postave. Jeseni se poda cesar s cesarjevičem v Gališko k velikim vojaškim vajam. Poljaci bodo cesarja sijajno sprejeli. — Na Koroškem v Bleiburškem okraji razsajajo osepnice tako močno, da so novačenje vojakov ustavili. Ministerstvo vojaško je priznalo potrebo železnice iz Drauburga v Celje in iz Celja skoz Savinjsko dolino do Rudolfove železnice na Kranjskem, to kaže na bodoči boj z Italijani. — V Ljubljani so Slovenci propali pri volitvi v 1. razredu samo za 20 glasov. Drugo leto bodo zmagali. Deželni zbori sklicani bodo mesenca maja. V Gališkem in Ogerskem umirajo ljudje po nekaterih županijah lakote; vedno več se jih seli v Rusijo in Ameriko. — Magjarski predsednik ogerskemu državnemu zboru J. Szlavy je imenovan za skupnega finančnega ministra namesto nemca Hoffmana, ki se je moral magjaru vgenoti. — Blizu Kostanjevice v Bosni naselilo je se več Tirolcev; kupili so za 900 fl. zemlje, katera bi na Tirolskem stala 23.000 fl. — Amerikanci vvažajo vedno več svinjetine nad Reko, Zadar itd. v naše dežele in so se tega že celo magjarski poslanci prestrašili. No, zakaj pa ob svojem času niso tega pomislili in skrbeli za večjo colnino na tuje blago!

Vnanje države. Bismark ni dobil odpusta, stari Viljem ne more biti brez njega; ob enem je državni zbor nemški konečno dovolil na 8 let grozovensko armado, ki ima za miru blizu $\frac{1}{2}$ milijona mož pod orožjem, nasvet pa, naj bi se mešniki ne pahalili več pod puško bil je zavržen. — Na Francoskem se katoličani zoper freimaurerstvo krepkeje branijo, nego smo sprva mislili; francosko ministerstvo, ki šteje 2 juda, pride v hude zadrege, ker se vsi škofje, mešniki, odličnejši svetni gospodje in ogromna večina ljudstva poteguje za jezuite, redovniške šole, za svobodo vere in poduka. Tudi papež Leon XIII. so ugovarjali zoper krivično zatirovanje jezuitov in katoličanstva. — Italijanski ministri so pri judu Rothschildu v zajem vzeli 600 milijonov lir, večjidel zavolj vojaških priprav in orožanja. — Naši nemško-judovski in magjarski listi so angleškega državnika Gladstone proglasili za „norca“, za katerega nihče ne mara. Ali glejte,

sedaj je Gladstone s svojimi liberalci, ki so pa zelo drugačinski od naših, pri volitvah sijajno zmagal in bode postal minister. Nasledki tega prevrata se že prikazivajo; nemški Bismark je tako jezen, da mu ni njegov poslanik iz Londona zvesteje poročati znal, da ga hoče zapoditi, turški sultan je pa Črnogorcem takoj devolil, česar so zahtevali, tudi proti Grkom in Bolgarom se ne kuja toliko, kakor poprej, ko ga je angleški minister in jud Beaconsfield podpiral. — Ruski kancelar 82letni knez Gorčakov je na smrt zbolel. — Kitajci so si boj zoper Rusijo premislili. — Chilenci so pri Sorati pobili peruvijansko vojsko in jihove ladije streljajo v pomorsko mesto Callao blizu Lime, glavnega mesta države Peruvije.

Za poduk in kratek čas.

Slovani ob nemškeji meji.

I. Matica slovenska nam je letos postregla s knjigo, o katereji želimo, da za njo tudi naše priprosto ljudstvo zvé in se iz nje nauči, kako se je našim slovanskim prednamcem godilo v dotiki s sosednimi Nemci. Knjigi je naslov: „Germanstvo (nemštvo) in njega upliv na Slovanstvo v srednjem veku.“ Spisal jo je mož spretnega peresa, ki se skriva za črkama J. V. Iz te knjige hočemo svojim čestitim bralcem podati nekoliko črtic, o katerih se bode gotovo marsikdo in močno začudil.

L. 658. so pokopali Slovenci svojega najmočnejšega kralja. Slavni Samo bil je položen v tihi grob. Od tiste dobe je s Slovani ob italijansko-nemškeji meji šlo vedno dalje nazaj. Zgubili smo lepe kraje, rodovitne dežele. Sloveča sedaj italijanska in nemška mesta: Udine (Videm), Gradec, Dunaj, Linc, Ratisbor, Draždane, Vratislav, Lipsko, Weimar, Magdeburg, Braunschweig, Lüneburg, Hamburg, Ljubek stojijo na nekdanji slovanskeji zemlji. Nemški cesar stari Viljem in njegov železni Bismark stolujeta v Berlinu, ali „prve kočje“ ondi stavljal je slovenski kmet in slovanski plug je oral kraje, kder so se pozneje rodili najslavnejši nemški učenjaki. Toda ne samo lepe in velike dežele smo zgubili Slovani. Ob enem še nam je lastna kri se izneverila, potujčila, ponemčila. Številni slovenski narodi preminoli so popolnem. Mnogo junakov branečih narod svoj pozobal je sovražni meč, ostalo in onemoglo slovansko drobjad pa je tuja sila in zvijača polahonila in ponemčila. Veliko, da ne rečemo vse, zakrivila je to nesrečo tudi domača nesloga, stari slovanski greh. Pogosto trčimo v zgodovini na grdo izdajalstvo, da je brat pobijal brata držeč z potuhnjenim tujcem. Lahonsko in nemčursko judetstvo je pri nas zapadnih Slovanih uže več nego tisoč let staro. Kako globoko v Italijo in Nemčijo prodril je slovanski rod ob času, ko je slavni naš Samo vladaril, in koliko smo Slovani zgubili, povzamemo in si domisljimo lahko iz tega,